

بررسی نقش فضل بن حسن طبرسی (امین الاسلام طبرسی) بر تقریب مذاهب اسلامی

زینب امیدیان^۱، ربابه رجائی راد^۲

۱. استادیار گروه تاریخ تشیع، دانشکده الهیات، دانشگاه حکیم سبزواری، سبزوار، ایران

۲. دانشجوی کارشناسی تاریخ تشیع دانشگاه حکیم سبزواری، سبزوار، ایران

چکیده:

ابوعلی، فضل بن حسن بن فضل طبرسی، معروف به امین الاسلام طبرسی (۵۴۸-۴۷۰ق) از علمای صاحب نام خراسان در سده پنجم و ششم هجری است. او نزد اساتید بزرگی چون ابوعلی طوسی، فرزند شیخ الطائفه، شیخ طوسی، حسن بن حسین، جد شیخ منتجب الدین صاحب کتاب فهرست، ابوالحسن عیدالله بیهقی و شیخ جعفر دوریستی که از شاگردان شیخ مفید است، به کسب علم و دانش پرداخت و خیلی زود به یکی از علمای بزرگ جهان اسلام تبدیل شد و آثار بی نظیری چون مجمع البیان، الکاف الشاف من کتاب الکشاف، جوامع الجامع، الوافی، تاج الموالید، الآداب الدینیة للخرانة المعینیة، إعلام الوری بأعلام الهدی و کنوز النجاح به رشته تحریر درآورد. در این میان کتاب اعلام الوری بأعلام الهدی درباره شرح حال و زندگی نامه و فضائل ائمه علیهم السلام است. در ارزش این کتاب باید گفت این اثر پس از نگاشته شدن تا به امروز یکی از مراجع و منابع مهم محققان و دانشمندان قرار گرفته است. این کتاب الگویی مناسب برای جریان تقریب در مجامع اسلامی است. از اینرو در تحقیق پیش رو تلاش می شود، شیوه او برای تقریب مذاهب با تکیه بر کتاب اعلام الوری به روش توصیفی-تحلیلی مورد بررسی قرار گیرد. یافته های این پژوهش نشان می دهد که این عالم خراسانی با نگاه عمیق و عالمانه خود، قصد حفظ اساس و کیان اسلامی را داشته است از اینرو در تالیف خود روشی وحدت محور را مد نظر قرار می دهد. صاحب اعلام الوری، کتاب خود را به گونه ای گرد آورده که مورد قبول شیعه و سنی باشد و به همین دلیل تنها از منابع شیعه نقل نکرده، بلکه از حدود ۲۰ کتاب که منابع او می باشند، هشت کتاب از کتب اهل سنت و دوازده کتاب از کتب شیعه است. همچنین با روش اعتدالی وقایع تاریخی مانند سقیفه، صلح امام حسن (ع)، شهادت وی و زندگی حضرت زهرا (س) طوری بیان نماید که حساسیتی در مواضع سیاس، فقهی، دینی و اجتماعی بین جهان شیعه و سنی ایجاد نشود.

واژگان کلیدی: طبرسی، اعلام الوری، منابع، تقریب مذاهب، ائمه علیهم السلام